

- **NYHEDER OG TENDENSER I VEJFORVALT-
NINGSRETEN**

AF ANDERS VALENTINER-BRANTH OG HENRIK SAUER

På vejmrådet har der ikke altid været tilstrækkelig fokus på at overholde de forvaltningsretlige regler og værdier. Problemet var for nogle år siden så udtalt, at KL sammen med Vejdirektoratet den 4. oktober 2001 sendte et brev ud til alle kommunaldirektører og tekniske chefer, hvoraf det bl.a. fremgik, "*at der er et antal procedurefejl i forbindelse med behandlingen af sager på vejmrådet*". Der har således længe været fokus på sagsbehandlingsreglerne i forvaltningsloven, og der har i denne periode været et særligt kritisk fokus på de kommunale vejmyndigheder.

Det er vores vurdering, at der i de kommende år også vil være betydelig fokus på, om vejmyndigheden har et tilstrækkeligt hjemmelsgrundlag for de afgørelser, der træffes. Derfor vil der også i de kommende år være behov for, at vejmyndighederne har betydelig fokus på juraen. Vi mener, at kommunerne også bør benytte denne opmærksomhed på de forvaltningsretlige krav til at stille krav til de centrale myndigheder, herunder ikke mindst Vejdirektoratet. Kommunernes bør kræve, at der gives vejmyndighederne ordentlige arbejdsbetingelser i forhold til juraen. Dette indebærer ikke mindst, at den rådgivning, som ydes af de centrale myndigheder, hviler på et tilstrækkeligt sikkert juridisk grundlag.

I Ret & Indsigt, der kan ses på www.horten.dk, har vi i to artikler beskrevet en meget interessant sag, hvor en minister og en række centrale myndigheder opfordrede en kommune til at udføre parkeringskontrol for andre kommuner. Rådgivningen bestod bl.a. i en tilkendegivelse om, at der ikke i færdselsloven var noget til hinder for, at kommunen kunne varetage denne opgave. Folketingets Ombudsmand var imidlertid mere interesseret i, om der var et udtrykkeligt hjemmelsgrundlag for den foretagne delegation fra en kommune til en anden. Det var altså ikke tilstrækkeligt, at kommunen havde fået udtrykkelig og klar rådgivning fra de centrale myndigheder. Kommunen var selv forpligtet til at fortolke gældende ret.

I en del år har der også fra centrale myndigheder været givet rådgivning om, at kommunerne var overladt et skøn, som var mere frit end det reelt var. Det har i nogle tilfælde været udtrykt på den måde, at der var tale om et "politisk skøn", som ikke

var underlagt de sædvanlige retlige begrænsninger for skønsudøvelse. Dette politiske skøn kunne kommunerne f.eks. anvende til at nedklassificere offentlige veje udelukkende begrundet i økonomiske hensyn, for pengene skulle jo findes et sted. Det var jo et meget godt råd at få i sparretider. Af Transportministeriets høringsnotat af 19. november 2010 til Folketingets Trafikudvalg om forslaget til den nye privatvejslov fremgår imidlertid af side 3, "*at også efter de gældende regler om nedklassificering skal beslutningen om at ændre vejens status først og fremmest være begrundet i trafikale hensyn*". Og videre, at det ikke er "*vejlovgivningens formål at sikre, at kommunerne kan spare penge på de kommunale budgetter*". Og nok så bemærkelsesværdigt, at "*Transportministeriet finder det beklageligt, hvis man af Vejsektoren.dk har kunnet få det indtryk, at en nedklassificering af kommunens veje har kunnet ske udelukkende af økonomiske hensyn*". Transportministeriet oplyste, at de pågældende formuleringer nu var fjernet fra Vejsektoren.dk, men det var ligesom lidt sent i forhold de mange kommuner, der havde handlet i forhold til den forkerte rådgivning, der var givet.

Der er imidlertid også tilfælde, hvor lovgiver har ønsket, at kommunerne skal være frit stillet, og i sådanne situationer vil det formentlig fortsat være i orden at lægge afgørende vægt på økonomiske hensyn. Dette gælder f.eks. den nye bestemmelse i privatvejslovens § 59, hvor kommunerne efter vores vurdering vil kunne lægge vægt på økonomiske hensyn, når de skal tage stilling, om det er kommunen selv eller de tilgrænsende grundejere, der skal afholde udgifterne forbundet med gadebelysningen.

En anden variant af de økonomiske hensyn havde vi i en sag om opstilling af billboards i Haderslev Kommune. I denne sag lagde Vestre Landsret til grund, at kommunens tilladelse alene var begrundet i kommercielle hensyn til kommunen selv, og at de pågældende billboards ikke havde nogen færdselsmæssig eller færdselssikkerhedsmæssig funktion. I en sådan situation havde kommunen også pligt til at inddrage facadeejerens interesse i et frit udsyn til hans butiksruder i afvejningen, og da kommunen ikke havde gjort dette, forelå der en indholdsmæssig mangel, der bevirkede, at afgørelsen var ugyldig.

Et øget fokus på, at de kommunale vejmyndigheder overholder hjemmelskravene vil bl.a. indebære, at de kommunale vejmyndigheder bør være meget skarpe på at sikre, at de afgørelser der træffes har den fornødne hjemmel i lovgivningen eller i andre regler. Myndigheden må således f.eks. sikre sig, at de hensyn, man lægger vægt på ved afgørelsen af sagen, er nogle, som man kan lægge vægt på i medfør af den eller de regler, der udgør hjemmelsgrundlaget. Og der må selvfølgelig ikke indgå usaglige hensyn. Myndigheden skal også sørge for, at den afvejning man foretager af de forskellige saglige hensyn lever op til de krav, der gælder for sådanne afvejninger. Stilles der vilkår i forbindelse med en afgørelse, skal myndigheden også sikre sig, at der er hjemmel til at stille de pågældende vilkår.

Selvom det umiddelbart lyder indlysende, at en vejmyndighed skal sikre sig, at den har hjemmel til at træffe en afgørelse, så sker der faktisk en del fejl på dette område. Det sker både, at der træffes afgørelser, som der slet ikke er hjemmel til, eller at der anvendes forkerte bestemmelser som hjemmelsgrundlag. Skal der f.eks. gennemføres en ekspropriation er hjemmelsgrundlaget vejlovens § 43 og § 49. Anvender en vejmyndighed f.eks. i stedet vejlovens § 47, stk. 3, om åstedsføretninger som hjemmel, er der tale om en fejl, som vil kunne medføre, at hele processen skal gå om, fordi afgørelsen er ugyldig. Sådanne fejl er ikke blot formalia, som man kan se bort fra eller efterfølgende rette op på.

Det samme gælder, hvis vejmyndigheden lægger afgørende vægt på hensyn, som ikke kan tillægges en sådan vægt. Et eksempel herpå er de økonomiske hensyn, som vi har beskrevet ovenfor, i forbindelse med nedklassificering af offentlige veje, og hvor de kommunale vejmyndigheder altså var fejlinformeret.

Et andet hjemmelsproblem opstår, hvis en vejmyndighed påtænker at indføre et serviceniveau, der er under lovens mindstekrav. Dette vil f.eks. kunne opstå i forhold til vejlovens § 10, hvis eksisterende vejlys i væsentligt omfang bliver slukket med trafikfarlige situationer til følge.